

FINANSDEPARTEMENTET	
15. JAN. 2004.	
Saksnr.	01 12519-53
Arkivnr.	412.24

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Deres ref

Vår ref AK/KFL

Dato 14.01.2004

Høring - Utkast til forskrift om fripoliseregister

Det vises til Departementets høringsbrev av 19.12.2003.

Vi tillater oss innledningsvis å beklage at Departementet ikke fant å kunne imøtekomme anmodningen om en forlenget høringsfrist i denne sak. Behandling av fripolisrettigheter, herunder opprettelsen av et fripoliseregister, reiser viktige og kompliserte spørsmål det burde ha vært gitt mer tid til å kunne gå inn i. Særlig gjelder dette spørsmål knyttet til de offentlige tjenstepensjonsordningers forhold til fripoliseregistret.

Akademikerne vil todele sin uttalelse i saken. I første del vil vi gi uttrykk for vårt syn til enkelte hovedspørsmål omkring det saksfeltet høringen tar opp. I annen del vil vi gi våre kommentarer til det fremlagte forskriftsutkast.

1.

Pensjonsspørsmål er kompliserte, detaljerte og omfattende. Få mennesker i dette land kan sies å ha tilfredsstillende og nødvendig kunnskap til å kunne påse at hans eller hennes pensjonsrettigheter er korrekt fastlagt og utregnet. Forholdene vanskeliggjøres ytterligere ved at pensjonsrettigheter dels hentes ut fra folketrygdsystemet, dels fra offentlige (kommunale og statlige) tjenstepensjonsordninger og rettigheter i henhold til private virksomheters kollektive pensjonsordninger for sine ansatte. Innen sistnevnte område forsterkes mangelen på oversikt ved at det innføres nye og innbyrdes forskjellige pensjonsformer og dekningsomfang.

Utformere av pensjonsløsninger – det være seg i så vel offentlig som i privat sektor – synes ikke å ha tatt inn over seg at yrkesaktive mennesker skifter arbeid og –sted. Mobiliteten i arbeidslivet er stor og må antas å forbli høy kommende år. Det er derfor ikke tilstrekkelig at de enkelte delsystemer isolert sett er tilfredsstillende utformet. Først når enkeltsystemene erkjenner at det må tilrettelegges for nødvendig samspill med andre pensjonssystemer er man i nærheten av å kunne gi den enkelte pensjonist sikkerhet for en korrekt fastsettelse av samlet pensjon.

Pensjoner i privat og offentlig regi er dårlig avstemt overfor hverandre. Samspillet innen offentlig sektor er et stykke på vei tilfredsstillende gjennom Overføringsavtalen. På den annen side synes det, særlig innen det statlige pensjonssystem å være behov for å kvalitetssikre opplysninger vedrørende de pensjonsberettigedes tjenesteforhold og –tid. Det er videre vanskelig å fastslå omfanget av pensjonsrettighetene. Informasjon om pensjon gis ikke ved fratreden før pensjonsalder. Det er i seg selv høyst påkrevet at disse forhold blir utbedret, og det er en nødvendig forutsetning for at korrekte fripoliseregisterdata kan legges inn i et register som omfatter så vel offentlige som forsikringsopptjente rettigheter.

Det kan etter Akademikernes syn ikke reises noen viktig innvending mot at offentlige fripoliseregister

bringes inn i fripolisregisteret på linje med rettigheter opptjent i andre pensjonssystemer og det anbefales sterkt at denne løsning blir valgt.

Registeret vil i seg selv være en ekstra garanti for at de rettigheter som der er medtatt er korrekt oppgitt, eller i det minste kan oppføringen gi en ekstra mulighet til å korrigere feilaktige opplysninger for den pensjonsberettigede eller dennes etterlatte. Dette gjelder også de offentlige ordningene.

Mens vi tidligere har påpekt svakheter knyttet til informasjonen rundt de offentlige pensjonsordninger, særlig Statens Pensjonskasse, bør det også nevnes at det innen de private forsikringsordninger er forhold som bør iakttas ved etableringen av registeret. Det siktes da til det betydelige antall fripoliser som er utstedt før de gjeldende kontoforskriftsregler kom på plass for få år tilbake. Går man noen ti-år tilbake er det ikke til å nekte for at fripoliser ikke ble gjenstand for den oppmerksomhet de burde fra livsforsikringsselskapenes side. Disse fripoliserettigheter bør inngå i registeret for bl.a. å muliggjøre forespørsler/undersøkelsen om verdiutviklingen over tid på dette store antall fripoliser. Akademikerne mener dette arbeidet må tillegges stor vekt.

Selv om det drøftes grundig i forskriftsutkastet vil vi særskilt rette oppmerksomheten mot den interesse- og det behov – et fripolisregister kan ha for pensjonistenes etterlatte. Opparbeidede pensjonsrettigheter kan selv for den enkelte pensjonist være vanskelig å overblikke. Fusjoner, organisasjonssammenslutninger, omforming og utskillelser av statlig og kommunal virksomhet er eksempler på dette. Ofte skjer det i slike sammenhenger skifte av forsikringsgiver. Representerer disse forhold vansker for den enkelte pensjonist er forholdet ekstra vanskelig for etterlatte ektefelle og andre pensjonsberettigede.

2.

Når det gjelder våre merknader til forskriftsutkastet har vi funnet det hensiktsmessig å knytte disse konkret til de enkelte kapitler. Før denne gjennomgang vil vi bemerke at utkastet - med et viktig unntak – synes meget vel gjennomarbeidet, og Akademikerne kan med dette forbehold gi utkastet sin tilslutning.

Kapittel 1 – Innledning og oppsummering.

”Organiseringen av registeret bør sees i sammenheng med hvilke opplysninger registeret skal inneholde. Arbeidsgruppen foreslår i forskriftsutkastet at fripolisregisteret skal opprettes etter nærmere avtale med Finansdepartementet, og at registeret skal organiseres i aksjeselskap eller på annen måte som Finansdepartementet godkjenner”.

Akademikerne mener dette er en oppgave som må ivaretas av det offentlige. Akademikerne foreslår at administrasjon av registeret legges til Kredittilsynet. Tilsynet overvåker i dag de institusjoner som skal levere informasjon til registeret og er et offentlig tilsynsorgan. Kostnadene ved opprettelse/drift av registeret kan fordobles i henhold til Kredittilsynslovens § 9.

Kapittelets siste avsnitt har følgende formulering:

”Et register som skal gi et samlet bilde av befolkningens pensjonsrettigheter vil måtte favne videre enn det registeret arbeidsgruppen har foreslått regler om i henhold til hjemlene i lov om foretakspensjon og innskudspensjonsloven. Dersom et eventuelt fripolisregister skulle utvides til også å omfatte tjenestepensjon fra offentlige pensjonsordninger antar arbeidsgruppen at enkelte spørsmål bør vurderes i henhold til dette.”

Det er etter Akademikernes syn høyst overraskende at arbeidsgruppen har foretatt denne begrensning i sitt arbeid med fripolisregistersaken.

Begrunnelsen for at fripolisregisteret så langt ikke er opprettet ligger i uttalelsen fra Stortingets

finanskomité i forbindelse med behandlingen av lov om foretakspensjon (Innst. O. Nr. 50 (1999-2000), og hvor komiteen gir uttrykk for at det "vil være naturlig at de offentlige tjenstepensjonsordningene blir inkludert i et slikt fripoliseregister, slik at all informasjons blir samlet på ett sted."

Det er på denne bakgrunn beklagelig at ikke arbeidsgruppen kunne framkomme med et faktagrunnlag vedrørende de offentlige ordninger og en oversikt over de mulige problemer en innkorporering av de offentlige ordninger i fripoliseregisteret kunne tenkes å medføre. Høringsinstansene er dermed unndratt et viktig grunnlag for sine vurderinger av det spørsmål som fra Stortingets side synes å være hovedhensikten med en ytterligere bearbeidelse av registersaken. Etter vårt syn bør dette tilsi at saken blir gjort til gjenstand for en ny og mer omfattende høring, og hvor Departementet og/eller arbeidsgruppens synspunkter på de offentlige ordningers plass i registersammenheng da er klargjort.

Kapitlene 2 – 4, ingen merknader. Akademikerne tiltrer arbeidsgruppens anbefalinger.

Kapittel 5. Akademikerne tiltrer arbeidsgruppens anbefalinger og vil særlig understreke betydningen av at forsikringsselskapenes rutiner for å identifisere pensjonsberettigede etterlatte ensartes og bygges ut som foreslått av arbeidsgruppen (se punkt 5.3).

Kapittel 6. Ingen merknader. Akademikerne tiltrer arbeidsgruppens anbefalinger.

Kapittel 7. Opplysninger i registeret, punkt 7.1. Akademikernes støtter alternativ to mht hvilke opplysninger som skal inngå i registeret.

Punkt 7.3. Organisering av registeret. Akademikerne gjentar sitt forslag om at registeret legges inn under Kredittilsynet. For øvrig tiltrer Akademikerne arbeidsgruppens anbefalinger.

Kapittel 8. I punkt 8.3 gis visse, naturlig nok usikre, anslag for antatt bruk av registeret. På dette grunnlag formodes registeret å skulle kreve om lag 10 årsverk til drifningen.

Akademikerne finner det ikke naturlig å kommentere slike anslag nå. Vi peker på at rasjonelle driftsløsninger basert på smidige samspillsformer med pensjonsinstitusjonenes egne dataregistre vil kunne gjøre registeradministrasjonen mer rasjonell og dermed mindre kostnadskrevende enn de anslag arbeidsgruppen så langt bygger sine antagelser på.

For øvrig tiltrer Akademikerne arbeidsgruppens anbefalinger.

Kapitlene 9 – 10. Etter Akademikernes syn ville det være ønskelig om det i forskriften – alternativt i kommentarene til denne – uttrykkelig ble gjort oppmerksom på at alle opparbeidede fripoliserettigheter skal registreres i registeret. I denne sammenheng bør det vurderes om det er behov for særlige regler – og særlig oppfølging – av eldre, men fortsatt løpende fripoliserettigheter.

For øvrig vises til de merknader som er gitt til de enkelte kapitler foran i denne uttalelsen.

Med vennlig hilsen

Akademikerne

Anders Kleppe
Fagsjef